

Súd: Okresný súd Svidník
Spisová značka: 3C/94/2013
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8613201916
Dátum vydania rozhodnutia: 27. 05. 2016
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Anna Bejdová
ECLI: ECLI:SK:OSSK:2016:8613201916.5

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Okresný súd Svidník, samosudkyňa JUDr. Anna Bejdová, v právnej veci žalobcu CD Consulting, s.r.o., so sídlom Politických väzňů 1272/21, Nové Město, 110 00 Praha 1, Česká republika, IČO: 264 29 705, právne zastúpený Fridrich Paľko, s.r.o., so sídlom Grösslingova 4, Bratislava, IČO: 36 864 421, p r o t i žalovanému C. A., bytom K. XXX, XXX XX K., štátny občan SR, v konaní o zaplatenie sumy 709,59 eur s príslušenstvom, takto

rozhodol:

Konanie v časti zmenkového úroku vo výške 0,19 % denne **z a s t a v u j e .**

Žalobu **z a m i e t a .**

Trovy konania žalovanému zo strany žalobcu **n e p r i z n á v a .**

o d ô v o d n e n i e :

Žalobca podaným návrhom na uplatnenie pohľadávky podľa čl. 4 ods. 1 Nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 861/2007, ktorým sa ustanovuje Európske konanie vo veciach s nízkou hodnotou sporu žiadal, aby súd zaviazal žalovaného na zaplatenie: zmenkovej sumy vo výške 709,59 eur, zmenkového úroku vo výške 0,25 % denne zo sumy 744,59 eura od 2.4.2010 do 17.11.2010, čo predstavuje sumu 428,15 eura, zo sumy 724,59 eura od 18.11.2010 do 23.6.2011, čo predstavuje sumu 394,91 eura, zo sumy 719,59 eura od 24.6.2011 do 17.10.2011, čo predstavuje sumu 208,68 eura, zo sumy 714,59 eura od 18.10.2011 do 18.12.2011, čo predstavuje sumu 110,76 eura, zo sumy 709,59 eur od 19.12.2011 do zaplatenia, 6 % ročný úrok zo zmenkovej sumy 744,59 eura od 15.6.2010 do 17.11.2010, čo predstavuje sumu 19,15 eura, zo sumy 724,59 eura od 18.11.2010 do 23.6.2011, čo predstavuje sumu 26,04 eura, zo sumy 719,59 eura od 24.6.2011 do 17.10.2011, čo predstavuje sumu 13,76 eura, zo sumy 714,59 eura od 18.10.2011 do 18.12.2011, čo predstavuje sumu 7,30 eura, zo sumy 709,59 eur od 19.12.2011 do zaplatenia, zmenkovej odmeny vo výške 1/3 % zmenkovej sumy, teda 2,48 eur, náhrady trov konania v časti trov právneho zastúpenia vo výške 120,74 eur s DPH a v časti zaplateného súdneho poplatku vo výške 42,50 eur.

Návrh odôvodnil tým, že ako indosatár je nadobúdateľom všetkých práv zo zmenky, ktorú vystavil žalovaný dňa 8.10.2009 na zmenkovú sumu 744,59 eura, pričom sa zaviazal aj k úhrade zmenkového úroku vo výške 0,25 % denne od 2.4.2010. Indosovaná zmenka je 3C/94/2013

- 2 -

vistazmenkou opatrenou doložkou „na platenie predložiť v lehote 4 rokov od vystavenia“. Zmenka bola vystavená dňa 8.10.2009 (dátum vystavenia) na sumu 744,59 eura, pričom do jej textu bol poňatý

záväzok žalovaného zaplatiť za túto zmenku pri predložení na rad zmenkového veriteľa zmenkovú sumu spolu s 0,25 % denným úrokom od 2.4.2010. Za miesto splatenia bolo určené sídlo prvotného zmenkového veriteľa. Indosant predložil zmenku k zaplaceniu, pričom doposiaľ žalovaný neuhradil žiadnu sumu. Keďže zmenková listina je opatrená doložkou „bez protestu“, indosant nenechal vyššie uvedené skutočnosti zistiť verejnou listinou. Žalobca žiadal, aby súd podľa čl. 7 Nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 861/2007 vydal rozsudok, ktorým uloží žalovanému do 3 dní uhradiť žalovanú zmenkovú istinu s príslušenstvom. Nežiadal nariadiť pojednávanie a k žalobe pripojil listinné dôkazy, a to výpis z obchodného registra a originál zmenky vystavenej žalovaným zo dňa 8.10.2009 na zmenkovú sumu 744,59 eura.

Súd mal za to, že v danom prípade sú splnené podmienky pre použitie spomínaného nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 861/2007 z 11.7.2007, ktorým sa ustanovuje Európske konanie vo veciach s nízkou hodnotou sporu.

Podľa čl. 2 ods. 1 citovaného nariadenia, sa totiž toto nariadenie uplatňuje v občianskych a obchodných veciach pri cezhraničných sporoch bez ohľadu na povahu súdu alebo tribunálu, v ktorých hodnota pohľadávky v čase doručenia tlačiva návrhu na uplatnenie pohľadávky príslušnému súdu alebo tribunálu nepresahuje 2.000 Eur bez akýchkoľvek úrokov, výdavkov a nákladov. Neuplatňuje sa najmä na daňové, colné ani správne veci, ani na zodpovednosť štátu za konanie alebo nečinnosť pri výkone štátnej moci.

Podľa čl. 3 ods. 1 citovaného nariadenia, na účely tohto nariadenia je cezhraničným sporom taký spor, v ktorom má aspoň jedna zo strán bydlisko alebo obvyklý pobyt v členskom štáte inom ako v členskom štáte súdu alebo tribunálu konajúceho vo veci.

Podľa čl. 5 ods. 1 citovaného nariadenia, európske konanie vo veciach s nízkou hodnotou sporu je písomné. Súd alebo tribunál nariadi ústne pojednávanie, ak to považuje za potrebné alebo ak o to požiada niektorá zo strán. Súd alebo tribunál môže takúto žiadosť odmietnuť, ak sa domnieva, že vzhľadom na okolnosti prípadu ústne pojednávanie zjavne nie je potrebné pre spravodlivé vedenie konania. Dôvody odmietnutia sa uvedú písomne. Iba proti rozhodnutiu súdu alebo tribunálu o odmietnutí takejto žiadosti nemožno samostatne podať opravný prostriedok.

Podľa čl. 5 ods. 2 citovaného nariadenia, po doručení správne vyplneného tlačiva návrhu na uplatnenie pohľadávky súd alebo tribunál vyplní časť I. vzorového tlačiva C na odpoveď ako je uvedené v prílohe III.

Kópia tlačiva návrhu na uplatnenie pohľadávky a v prípade potreby podporných dokumentov spolu s vyplneným tlačivom na odpoveď sa doručí odporcovi v súlade s článkom 13. Tieto dokumenty sa odošlú do 14 dní od doručenia správne vyplneného tlačiva na uplatnenie pohľadávky.

3C/94/2013

- 3 -

Podľa čl. 5 ods. 3 citovaného nariadenia, odporca odpovie do 30 dní po doručení tlačiva návrhu na uplatnenie pohľadávky a tlačiva na odpoveď tak, že vyplní časť II. vzorového tlačiva C na odpoveď, pričom v prípade potreby poskytne všetky príslušné podporné dokumenty a zašle ho späť súdu alebo tribunálu alebo akýmkoľvek iným vhodným spôsobom, pri ktorom nepoužije tlačivo na odpoveď.

V danom prípade po doručení vyplneného tlačiva návrhu na uplatnenie pohľadávky súdu, jeho kópiu aj s prílohami a vzorovým tlačivom C na odpoveď súd doručil žalovanému, ktorý zásielku prevzal dňa 8.11.2013.

Právny zástupca žalobcu predložil súdu dňa 23.12.2015 čiastočné späťvzatie návrhu, kedy vzal svoj návrh na začatie konania čiastočne späť, a to v rozsahu zmenkového úroku vo výške 0,19 % denne v časti uplatneného zmenkového úroku vo výške 0,25 % a žalobca si v tomto konaní uplatňuje už len zmenkový úrok vo výške 0,06 % denne.

Podľa § 96 ods. 1 O. s. p., navrhovateľ môže vziať za konania späť návrh na jeho začatie, a to sčasti alebo celkom. Ak je návrh vzatý späť celkom, súd konanie zastaví. Ak je návrh vzatý späť sčasti, súd konanie v tejto časti zastaví.

Podľa § 96 ods. 3 O. s. p. nesúhlas odporcu so späťvzatím návrhu nie je účinný, ak dôjde k späťvzatiu návrhu skôr, než sa začalo pojednávanie, alebo ak ide o späťvzatie návrhu na rozvod, neplatnosť manželstva alebo o určenie, či tu manželstvo je alebo nie je. V takomto prípade súd rozhodne o zastavení konania do 30 dní od späťvzatia žaloby.

Keďže právny zástupca žalobcu zoberal pred začatím pojednávania svoj návrh v časti zmenkového úroku vo výške 0,19 % denne späť, preto súd konanie v tejto časti podľa § 96 ods. 1, 3 O.s.p., zastavil.

Súd vo veci vykonal dokazovanie výsluchom žalovaného, úverovou zmluvou č. 805600076 zo dňa 8.10.2009, so zmenkou zo dňa 8.10.2009, ďalšími listinnými dôkazmi a zistil tento skutkový stav:

Podľa § 101 ods. 2 O.s.p., na pojednávaní dňa 27.5.2016 súd pokračoval v konaní v neprítomnosti právneho zástupcu žalobcu, ktorý svoju neúčasť dňa 25.5.2016 ospravedlnil.

Právny zástupca žalobcu, ktorý svoju neúčasť ospravedlnil z dôvodu kolízie s iným pojednávaním, ktorého sa zúčastňujú, zároveň hodnotil procesný postup súdu, ktorý vytýčil ústne pojednávanie, ako nesprávny, pričom uviedol svoje dôvody. Zároveň uviedol, že nemá námietky, aby sa v tejto veci otvorilo pojednávanie bez jeho účasti a nežiadal odročiť pojednávanie z dôvodu jeho neprítomnosti.

Z písomnej povahy konania podľa Nariadenia č. 861/2007 (viď čl. 5 ods. 1, čl. 8, čl. 9 ods. 1) vyplýva, že by súd mal vo veci rozhodnúť bez ústneho pojednávania. Pokiaľ sa však potreba ústneho pojednávania ukáže ako potrebná (nutná), alebo ak o to požiada niektorá zo strán, súd by mal nariadiť vo veci pojednávanie. Nutným je nariadiť ústne pojednávanie najmä vo veciach skutkovo a právne zložitých, v ktorých súd považuje za potrebné vec s
3C/94/2013

- 4 -

účasťami prejednať za ich prítomnosti. Krajský súd v Prešove v iných veciach, týkajúcich sa toho žalobcu a plnenia zo zmenky bol toho názoru, že ak v predmetnej veci prvostupňový súd sám bez procesnej iniciatívy účastníkov realizoval ex offo prieskum uplatnených zmenkových nárokov aj z pohľadu samotnej kauzy, ktorá predchádzala vystaveniu zmenky, je povinný poskytnúť pred svojím rozhodnutím priestor účastníkom konania, aby sa k týmto dôkazom vyjadrili.

Dňa 8.10.2009 bola uzavretá písomná úverová zmluva č. 805600076, ktorou veriteľ - POHOTOVOSŤ, s.r.o. poskytol úver vo výške 300 eur žalovanému ako fyzickej osobe. Žalovaný sa zaviazal úver splatiť vo výške 564 eur v 12 mesačných splátkach po 47 eur počnúc dňom 16.11.2009. V zmluve nie je uvedený úrok, je uvedený len poplatok vo výške 264 eur, ktorý nie je konkretizovaný a v zmluve nie je uvedená ani RPMN, ani priemerná hodnota RPMN. V zmluve je ďalej uvedené, že finančné prostriedky sú poskytnuté na výkon povolenia.

Žalovaný dňa 8.10.2009 vystavil vlastnú zmenku, obsahom ktorej je jeho záväzok zaplatiť za túto zmenku pri predložení na rad spoločnosti POHOTOVOSŤ, s.r.o., IČO: 35 807 598, Pribinova 25, 811 09 Bratislava sumu 744,59 eura a zmenkový úrok 0,25 % denne od 2.4.2010. Predmetná zmenka bola žalovaným vystavená ako vistazmenka a bola opatrená doložkami „bez protestu“ a „na platenie predložiť v lehote 4 rokov od vystavenia“, pričom za miesto platenia bolo určené sídlo prvotného zmenkového veriteľa. Z rubovej strany zmenky vyplýva, že spoločnosť POHOTOVOSŤ, s.r.o. indosovala zmenku na rad žalobcu. Listina má znaky vzorového tlačiva, do ktorého boli rukou vpísané údaje: dátum a miesto vystavenia, identifikačné údaje vystaviteľa, jeho podpis. Zmenková suma vyjadrená číslom aj slovami a dátum začiatku úročenia zmenkového úroku sú v listine uvedené odlišným strojovým písmom ako zvyšok vzorového tlačiva.

Súdu je z jeho činnosti známe, že k vyplneniu zmenky došlo na základe Všeobecne úverových podmienok pôvodného veriteľa, ktoré obsahujú dohodu o vyplnení zmenky. V nich sa uvádza

nasledovné: „na zabezpečenie peňažného záväzku dlžníka ako vystaviteľa zmenky vyplývajúcej z úverovej zmluvy voči veriteľovi ako remitentovi vystaviteľ vystavil dve zmenky, v ktorých nie sú vyplnené zmenková suma a dátum začiatku úročenia zmenkovej sumy. Ručiteľ je z takto vystavených zmeniek zaviazaný ako zmenkový ručiteľ. Remitent má právo uplatniť si celý svoj peňažný nárok vyplnením ktorejkoľvek zmenky. Zmluvné strany a ručiteľ sa dohodli, že zmenkovú sumu vyplní na prvej zo zmeniek remitent najskôr v deň, kedy sa v zmysle bodu 4 týchto podmienok stane dlh splatný okamžite, t. j. keď dlžník neuhradí včas 4 po sebe idúce splátky, prípadne uhradí len časti splátok alebo neuhradí včas poslednú splátku alebo časť poslednej splátky. Zmenková suma bude pozostávať zo sumy všetkých peňažných nárokov veriteľa voči dlžníkovi, ktoré veriteľovi vzniknú ku dňu vyplnenia prvej zo zmeniek. Dátum začiatku úročenia zmenkovej sumy vyplní na prvej zo zmeniek remitent tak, že ním bude deň, keď v zmysle bodu 4 týchto podmienok sa stal splatný celý dlh.“

Žalovaný na pojednávaní uviedol, že si nepamätá na skutočnosti ohľadne uzavretia uvedenej zmluvy, zmluvu nečítal, nepamätá si, koľko vtedy zobral pôžičky od spoločnosti Pohotovosť, s.r.o., uviedol, že nevie čo je to zmenka.

3C/94/2013

- 5 -

Predmetom konania je spor zo zmenky. Súd preto predovšetkým skúmal, či zmenka spĺňa náležitosti v zmysle zákona č. 191/1950 Zb. o zmenkách a šekoch (ďalej len „ZŠZ“) a dospel k záveru, že zmenka spĺňa formálne náležitosti § 75 citovaného zákona.

Podľa § 75 cit. zákona, vlastná zmenka obsahuje:

1. označenie, že ide o zmenku, pojaté do vlastného textu listiny a vyjadrené v jazyku, v ktorom je táto listina písaná;
2. bezpodmienečný sľub zaplatiť určitú peňažnú sumu;
3. údaj zročnosti;
4. údaj miesta, kde sa má platiť;
5. meno toho komu alebo na rad koho sa má platiť;
6. dátum a miesto vystavenia zmenky;
7. podpis vystaviteľa.

Označenie zmenka je pojaté do vlastného textu listiny a je vyjadrené v jazyku, v ktorom je táto listina písaná; nachádza sa v nej bezpodmienečný sľub zaplatiť určitú peňažnú sumu, je v nej uvedený údaj zročnosti ako aj údaj miesta, kde sa má platiť, tiež meno toho na rad koho sa má platiť, obsahuje dátum a miesto vystavenia zmenky a podpis vystaviteľa. Z rubovej strany zmenky vyplýva, že žalobca nadobudol zmenku indosamentom od pôvodného veriteľa, na rad ktorého bola zmenka vystavená.

Súd preskúmal predloženú zmenku a zistil, že spĺňa formálne náležitosti platnej zmenky, no aj napriek tejto skutočnosti podrobil súd súdnej kontrole aj dohodu o vyplňovacom práve zmenky vyplývajúcej zo Všeobecných úverových podmienok remitenta. Ako už bolo konštatované, pri uzatváraní príslušnej úverovej zmluvy a v súvislosti s ňou aj vystavenie zmenky ide o spotrebiteľský právny vzťah, a preto je potrebné aplikovať aj normy na ochranu práv spotrebiteľov.

Základnou črtou spotrebiteľských zmlúv je to, že sú pre spotrebiteľa vopred pripravené a nie je vytvorený priestor na dojednanie obsahu zmluvy alebo jej zmeny. Úver poskytnutý právnym predchodcom žalobcu túto charakteristiku nespĺňa. Súčasťou zmluvy o úvere boli bez akýchkoľvek pochybností všeobecné úverové podmienky, ktoré žalovaný ovplyvniť nemohol, nakoľko boli už vopred pripravené pre veľký počet spotrebiteľov. Právny predchodca žalobcu mal v predmete svojej činnosti poskytovať úverov a v priebehu konania nebolo preukázané, aby úver poskytol žalovanému za účelom výkonu obchodnej činnosti alebo inej podnikateľskej činnosti. S prihliadnutím na možný výskyt zastierania skutočného účelu uzatvorenia zmluvy, má v prípade pochybností dôkazné bremeno na preukázanie nespotebiteľského charakteru zmluvy dodávateľ, resp. jeho právny nástupca. Existujúce pochybnosti treba odstrániť spôsobom známym pre dôkazné konanie, čo znamená, že nespotebiteľský charakter musí byť preukázaný bezpečne spôsobom nevzbudzujúcim odôvodnené pochybnosti. Bezpečným preukázaním nemôže v žiadnom prípade byť len všeobecný ničím nehovoriaci údaj o poskytnutí úveru

na výkon povolania, ktorý neposkytuje odpoveď na otázku, aký konkrétny súvis má výkon povolania s uzatvorením konkrétnej zmluvy, a či dlžník pri uzatváraní zmluvy skutočne konal v rámci svojej podnikateľskej činnosti. Túto dôkaznú povinnosť vyplývajúcu z ustanovenia § 120 ods. 2 veta prvá O.s.p. si žalobca nesplnil, čo má na posudzovanie právneho vzťahu vzniknutého medzi právny 3C/94/2013

- 6 -

predchodcom žalobcu a žalovaným rovnaký vplyv, ako keby v zmluve účel jej uzatvorenia uvedený nebol.

Podľa § 52 ods. 1 Občianskeho zákonníka v znení účinnom v čase uzavretia zmluvy, spotrebiteľskou zmluvou je každá zmluva bez ohľadu na právnu formu, ktorú uzatvára dodávateľ so spotrebiteľom.

Podľa § 52 ods. 2 Občianskeho zákonníka, ustanovenia o spotrebiteľských zmluvách ako aj všetky iné ustanovenia upravujúce právne vzťahy, ktorých účastníkom je spotrebiteľ použijú sa vždy, ak je to na prospech zmluvnej strany, ktorá je spotrebiteľom. Odlišné zmluvné dojednania alebo dohody, ktorých obsahom alebo účelom je obchádzanie tohto ustanovenia sú neplatné.

Podľa § 52 ods. 3 Občianskeho zákonníka, dodávateľ je osoba, ktorá pri uzatváraní a plnení spotrebiteľskej zmluvy koná v rámci predmetu svojej obchodnej alebo inej podnikateľskej činnosti.

Podľa § 52 ods. 4 Občianskeho zákonníka, spotrebiteľ je osoba, ktorá pri uzatváraní a plnení spotrebiteľskej zmluvy nekoná v rámci predmetu svojej obchodnej činnosti alebo inej podnikateľskej činnosti.

Podľa § 53 ods. 1 Občianskeho zákonníka, spotrebiteľské zmluvy nesmú obsahovať ustanovenia, ktoré spôsobujú značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán v neprospech spotrebiteľa (ďalej len "neprijateľná podmienka"). To neplatí, ak ide o zmluvné podmienky, ktoré sa týkajú hlavného predmetu plnenia a primeranosti ceny, ak tieto zmluvné podmienky sú vyjadrené určito, jasne a zrozumiteľne alebo ak boli neprijateľné podmienky individuálne dojednané.

Podľa § 53 ods. 2 Občianskeho zákonníka, za individuálne dojednané zmluvné ustanovenia sa nepovažujú také, s ktorými mal spotrebiteľ možnosť oboznámiť sa pred podpisom zmluvy, ak nemohol ovplyvniť ich obsah.

Podľa § 53 ods. 3 Občianskeho zákonníka, ak dodávateľ nepreukáže opak zmluvné ustanovenia dohodnuté medzi dodávateľom a spotrebiteľom sa nepovažujú za individuálne dojednané.

Podľa § 53 ods. 5 Občianskeho zákonníka, neprijateľné podmienky upravené v spotrebiteľských zmluvách sú neplatné.

Podľa § 54 ods. 1 Občianskeho zákonníka, zmluvné podmienky upravené spotrebiteľskou zmluvou sa nemôžu odchyliť od tohto zákona v neprospech spotrebiteľa. Spotrebiteľ sa najmä nemôže vopred vzdať svojich práv, ktoré mu tento zákon priznáva, alebo si inak zhoršiť svoje zmluvné postavenie.

Úverovú zmluvu, na zabezpečenie ktorej bola vystavená predmetná zmenka je potrebné posúdiť podľa zákona č. 258/2001 Z. z. o spotrebiteľských úveroch v znení účinnom 3C/94/2013

- 7 -

v čase uzavretia zmluvy.

Podľa § 4 ods. 1 citovaného zákona, zmluva o spotrebiteľskom úvere musí mať písomnú formu, inak je neplatná, pričom spotrebiteľ dostane jedno vyhotovenie zmluvy o spotrebiteľskom úvere.

Obligatórne náležitosti zmluvy o spotrebiteľskom úvere sú vymenované v § 4 ods. 2 citovaného zákona a medzi nimi pod písm. g/ je konečná splatnosť spotrebiteľského úveru, pod písm. h/ ročná úroková sadzba; v prípade variabilnej ročnej úrokovej sadzby zmluva o spotrebiteľskom úvere musí obsahovať podmienky zmeny variabilnej ročnej úrokovej sadzby, ako aj index alebo referenčnú sadzbu, ktoré sa vzťahujú na pôvodnú variabilnú ročnú úrokovú sadzbu a pod písm. j/ ročná percentuálna miera nákladov a celkové náklady spotrebiteľa spojené so spotrebiteľským úverom vypočítané na základe údajov platných v čase uzatvorenia zmluvy o spotrebiteľskom úvere.

Podľa § 4 ods. 3 citovaného zákona, pri nesplnení podmienok podľa ods. 2 je zmluva o spotrebiteľskom úvere platná, ak bol spotrebiteľovi na jej základe
a/ poskytnutý spotrebiteľský úver a spotrebiteľ ho začal čerpať alebo
b/ dodaný tovar, alebo poskytnutá služba.

Ak však zmluva o spotrebiteľskom úvere neobsahuje náležitosti podľa ods. 2 písm. a/, b/, d/ až j/, k/ a l/, poskytnutý úver sa považuje za bezúročný a bez poplatkov.

Súd zastáva názor, že spotrebiteľovi sa musí poskytnúť ochrana pred neprijateľnými zmluvnými podmienkami aj v prípade, ak sa uplatňuje právo zo zmenky. Stále je totiž potrebné aplikovať čl. 6 ods. 1 smernice Rady 93/13/EHS a chrániť spotrebiteľa pred neprijateľnými zmluvnými podmienkami. Vychádzajúc z tohto princípu preto pri kolízii zmenkového práva so spotrebiteľskými právami žalovaného musí mať prednosť ochrana práv spotrebiteľa.

Dohodu o vyplňovanom práve zmenky súd vyhodnotil ako neprijateľnú zmluvnú podmienku s poukazom na § 53 ods. 1 Občianskeho zákonníka.

Predmetná zmluva o spotrebiteľskom úvere totiž nemá obligatórne náležitosti, ktoré sú uvedené v § 4 ods. 2 písm. g/, h/, i/, j/ zákona č. 258/2001 Z. z., čo spôsobuje, že úver sa považuje za bezúročný a bez poplatkov, a teda spotrebiteľ má vrátiť len sumu poskytnutého úveru. Zmenka však túto skutočnosť nezohľadňuje a dokonca umožňuje aj vymáhať zmenkový úrok 0,25 % denne, čo je ročne 91,25 %. Nepochybne takýto zmenkový úrok je v rozpore so zásadou dobrých mravov, čo spôsobuje jeho neplatnosť (§ 39 Občianskeho zákonníka v návaznosti na § 3 ods. 1 Občianskeho zákonníka). Dohoda o vyplňovanom práve zmenky bola uvedená vo VÚP, teda formulári, ktorý spracoval právny predchodca žalobcu a žalovaný nemal možnosť ich ovplyvniť. Nepochybne teda táto podmienka nebola individuálne dojednaná a nepochybne spôsobuje značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach účastníkov v neprospech spotrebiteľa práve pre nezohľadnenie práv spotrebiteľa a umožnenie vymáhať plnenia, ktoré sú v rozpore so zákonom (či už pre spomínanú neplatnosť dohody o zmenkovom úroku alebo pre dôsledok chýbajúcich
3C/94/2013

- 8 -

obligatórnych náležitostí zmluvy). Uvedená zmluvná podmienka je teda neplatná s poukazom na § 53 ods. 5 Občianskeho zákonníka. Ak je neplatná dohoda o vyplňacom práve blankozmenky, neplatná je aj samotná zmenka. Tento záver možno prijať aj vzhľadom na právny záver vyslovený v rozsudku Najvyššieho súdu SR 4Obo 161/2007 zo dňa 6.5.2008. Najvyšší súd v danom prípade mal za to, že z neplatnej úverovej zmluvy nemohlo žalobcovi vzniknúť právo na vyplnenie blankozmenky a neplatnosť úverovej zmluvy vyvodil z nerovnosti podmienok účastníkov zmluvy v dôsledku neprimerane vysokého poplatku za spracovanie a vedenie úveru, v dôsledku čoho považoval zmluvu za priečiacu sa dobrým mravom a zásadám poctivého obchodného styku.

V súvislosti s rozhodnutím v tejto veci je možné poukázať aj na rozhodnutie ESD sp. zn. C 419/2011 zo dňa 14.3.2013 (Česká sporiteľňa proti Geraldovi Feichterovi). V tomto konaní napriek tomu, že taktiež boli uplatnené práva zo zmenky súd skúmal postavenie žalovaného ako spotrebiteľa. Dôležitý je aj list Európskej komisie z 25.4.2013 pod č. 2012/4165 adresovaný Slovenskej republike s upozornením na nedodržavanie spotrebiteľského práva EÚ a výslovne v liste sa spomína v tejto súvislosti obchodná spoločnosť Pohotovosť. Poukazuje sa na jej praktiky, ktorými sa vymáhajú nezákonné pohľadávky založené na nekalých podmienkach a konkrétne sú spomenuté aj blankozmenky.

Dohodu o vyplňacom práve blankozmenky a tým aj samotnú zmenku možno považovať za neplatnú aj pre obchádzanie zákona (§ 39 OZ). O obchádzanie zákona ide, ak právny úkon síce neodporuje výslovnému zneniu zákona, avšak svojimi dôsledkami sleduje ten cieľ, aby zákon dodržaný nebol. V danom prípade vystavením zmenky sa právny predchodca žalobcu snažil vyhnúť posudzovaniu platnosti úverovej zmluvy a aplikácii zákona o spotrebiteľských úveroch dôsledkom čoho je, že žalovaný by veriteľovi mal vrátiť len sumu poskytnutého úveru pre nedodržanie obligatórnych náležitostí zmluvy o spotrebiteľskom úvere. Takýto postup žalobcu nemôže požívať právnu ochranu (§ 3 ods. 1 OZ) a keďže žalobca si uplatnil právo výslovne zo zmenky a tú súd považoval za neplatnú, jeho žalobu zamietol.

Opodstatnenosť ex offo prieskumu uplatnených zmenkových nárokov, založeného na poskytnutí ochrany spotrebiteľovi podporujú aj aktuálne závery zo zjednocujúceho stanoviska občianskoprávneho a obchodnoprávneho kolégia Najvyššieho súdu SR prijatého na zasadnutí dňa 20.10.2015, podľa ktorého

„ I. Ak navrhovateľ ako dôkaz osvedčenia uplatneného nároku doloží zmenku, platí bez ohľadu na povahu procesného nástroja, ktorý navrhovateľ použil, že:

a) pokiaľ z akýchkoľvek okolností prejednávanej veci vyplynie konajúcemu súdu súvislosť s nekalou povahou či neprípustnosťou uplatneného nároku, je tento ex offo povinný zabezpečiť prieskum nároku v intenciách možnej absolútnej neplatnosti úkonu, v ktorom má nárok základ;

b) pokiaľ súd nevzhliadne žiadnu nekalosť či neprípustnosť predloženého návrhu, súd pristúpi k prieskumu uplatneného nároku v rozmedzí prípadne vznesených námietok zohľadňujúc ich rozsah a povahu, pri rešpektovaní povinnosti posúdiť prípadnú absolútnu neplatnosť úkonu, ak to z vykonaného dokazovania vyplynie.

II. Ak je vystaviteľom zmenky spotrebiteľ, je možné túto skúmať až po úroveň 3C/94/2013

- 9 -

dohody o vyplňovacom práve, aplikujúc právnu úpravu platnú a účinnú v čase, kedy bola zmenka vystavená.

III. Aj v prípade, že nie sú podané kauzálne námietky vystaviteľom zmenky (bez ohľadu na to, či je spotrebiteľom), ktorý je na strane žalovaného, je možné preskúmať a podľa okolností prípadu posúdiť nárok na uplatnený úrok ako nárok uplatnený v rozpore s dobrými mravmi, ak výška uplatneného nároku podľa úvahy súdu takýto exces dosahuje.“

Ďalší dôvod pre zamietnutie žaloby je, že k vystaveniu zmenky došlo navyše aj v rozpore so zákonom č. 258/2001 Z. z., a to konkrétne § 4 ods. 6. Podľa citovaného ustanovenia v súvislosti s poskytovaním úveru od spotrebiteľa alebo inej osoby sa zakazuje plniť dlh zmenkou alebo šekom. Veriteľ smie prijať od dlžníka zmenku alebo šek na zabezpečenie svojich nárokov zo spotrebiteľského úveru, len ak ide o zabezpečovaciu zmenku a zmenková suma v čase vyplnenia je maximálne vo výške aktuálnej výšky nesplateného spotrebiteľského úveru a príslušenstva (vrátane zmluvných pokút a iných nárokov veriteľa zo zmluvy o spotrebiteľskom úvere) vo výške maximálne 30 % istiny poskytnutého spotrebiteľského úveru. Zmenku prijatú, resp. vyplatenú veriteľom v rozpore s predchádzajúcou vetou veriteľ nesmie prijať a je povinný ju dlžníkovi kedykoľvek na požiadanie vydať. Ustanovenie tohto odseku platí aj v prípade zmeny majiteľa zmenky alebo postúpenia práv zo zmenky.

Vyššie citované ustanovenie platilo aj v čase vystavenia tejto zmenky (viď aj Spoločné stanovisko občianskoprávneho a obchodnoprávneho kolégia NS SR z októbra 2015 str. 9). Podľa neho pri zabezpečovacej zmenke (čo je aj tento prípad) zmenková suma v čase vyplnenia zmenky nesmie presiahnuť aktuálnu výšku nesplateného spotrebiteľského úveru a príslušenstva vo výške maximálne 30 % istiny poskytnutého úveru.

V danom prípade žalovanému bol poskytnutý úver vo výške 300 eur, z čoho 30 % je 90,- eur. Zmenka by mohla byť vystavená len na sumu 90 eur, vystavená však bola na 744,59 eura. Zmenka je preto v rozpore so zákonom, a preto s poukazom na § 39 OZ je absolútne neplatným právnym úkonom. Teda aj z uvedenej právnej normy je vyvoditeľný záver, že nie je možné odčleňovať zmenku od noriem

spotrebiteľského práva, teda ak je táto vydaná v rozpore so zákonom (v danom prípade so zákonom o spotrebiteľskom úvere), potom je neplatná v zmysle § 39 OZ.

Ak zmenka vznikla na zabezpečenie splnenia dlhu zo spotrebiteľskej zmluvy ide o zmenku spotrebiteľskú, v rámci ktorej existujú odlišnosti oproti zmenke z iného právneho vzťahu. Jednou z týchto odlišností je zohľadnenie kauzy právneho vzťahu, z ktorého zmenka vznikla. Ďalšou odlišnosťou je ex offo súdna kontrola neprijateľnosti podmienok zmluvy, z ktorej zmenka vznikla a zmluvných podmienok jej vyplnenia. To platí aj v právnych veciach podľa nariadenia č. 861/2007 Európskeho parlamentu a Rady, v ktorých je spotrebiteľ žalovaným subjektom. Pôvodný veriteľ - spoločnosť POHOTOVOSTĚ, s.r.o. v mnohých prípadoch si v súdnych konaniach uplatňovala plnenia z neprijateľných zmluvných podmienok napr. s ohľadom na výšku zmenkového úroku 0,25 % denne, t. j. 9,25 % ročne, ktorá okolnosť spôsobila mnohonásobné zvýšenie zadlženia spotrebiteľa, uplatňovala si neprimerane vysokú zmluvnú pokutu, administratívny poplatok v danom prípade 3C/94/2013

- 10 -

predstavujúci takmer 100 %-nú výšku úveru, keď žalovanému bol poskytnutý úver 300 eur na dobu 12 mesiacov za poplatok 264 eur.

Po vykonanom dokazovaní mal súd za to, že nie je možné priznať žalobcovi navrhované plnenie, pričom po čiastočnom späťvzati žaloby žalobcom, o ktorom súd rozhodol v súlade s § 96 ods. 1, 3 O.s.p., žalobu zamietol. Vychádzal pritom, že súd je povinný v spotrebiteľských veciach skúmať aj právny vzťah, ktorý zmenka zabezpečuje a posudzovať ho podľa právnych predpisov, upravujúcich spotrebiteľské právo. Zmluva o úvere medzi POHOTOVOSTĚ, s.r.o., ako veriteľom a prvým majiteľom zmenky a žalovaným, ako dlžníkom, je absolútne neplatná. Dohoda o vyplnení zmenky je neplatná, rovnako ako celá úverová zmluva. Navyše zmenka nemala byť veriteľom prijatá v zmysle § 4 ods. 6 zákona č. 258/2001 Z. z. v spojení s § 25 ods. 5 zák. č. 129/2010 Z. z.. Postup prvého majiteľa zmenky je v rozpore s § 17 zákona č. 191/1950 Zb.

V časti, v ktorej súd konanie zastavil, rozhodol o trovách konania v súlade s § 146 ods. 2, veta prvá O.s.p, podľa ktorého ak niektorý z účastníkov zavinil, že konanie sa muselo zastaviť, je povinný uhradiť jeho trovy. Zastavenie konania v časti o zaplatenie zmenkového úroku vo výške 0,19 % denne zavinil samotný žalobca, preto by bol povinný uhradiť žalovanému trovy konania, pokiaľ by mu vznikli.

V časti, v ktorej súd žalobu zamietol, rozhodol o trovách konania v súlade s § 142 ods. 1 O.s.p. podľa ktorého účastníkovi, ktorý mal vo veci plný úspech, súd prizná náhradu trov potrebných na účelné uplatňovanie alebo bránenie práva proti účastníkovi, ktorý vo veci úspech nemal.

V predmetnom konaní mal úspech žalovaný, ktorému však v súvislosti s týmto konaním žiadne trovy konania nevznikli a ani žiadne trovy konania si neuplatnil, preto súd trovy konania žalovanému zo strany žalobcu nepriznal.